

Jaar 1344 - De grote botsing tussen Poperinge en Ieper

Al bij al konden de Poperingenaars het niet laten om toch te weven, hoe moet een mens anders zijn kost verdienen, en dat konden de Ieperlingen dan weer niet verdragen. Het kwam tot een grote botsing.

*In de **Kroniek van Kortrijk** lezen we het volgende:*

In't jaer ons heeren M. CCC ende XLiiij in 't beghinsel van meye, die van Ypere, vernamen hoe dat die van Poperinghen hem vervorderden lakene te makene ghelyc dien van Ypere daeromme die van Ypere namen eenen capiteyn, gehieten **Jan van Oudtkerke**, ende die trac met heercrachte te Poperinghen ende die van Poperinghen om te wederstane die van Ypere maecten capitein **Jacoppe Bets** ende trocken dien van Ypere te ghemoete. Daer was zeere gevochten ende Jacop Bets was daer doot gheslegghen, Ende met hem groete meenichte van Poperinghen ende ooc ghevanghen.

*Uit de **Chronycke van Vlaenderen***

In het aenkomen van den somer hebben de Iperlingen andermael swaerlyk vervolgt d'inwoonders van **Poperinghe**, de welke sig soo in de laeckenwevery gehoeffent hadden, dat sy in de konst aen de Iperlingen niet ne mosten wijken, waerom de wolwevers van Ipre een magtige ghewaepende bende hebben opgemaect en met hunnen bevelhebber **Joannes van Houtkerken** naer de stadt Poperinghe getrocken, dese dreygende met den lesten onderganck. Maer die van Poperinghe hebben hunne plaetse seer veylig voorgestaen, en men sag er veel bloedstortinghen, soo te platte lande als in het bestormen van de stadt, tot dat de belegerdery eyndelyk onvermamt synde, sig hebben moeten overgeven, soo haest als hunne aenleyder en voorvegter **Jacob de Bets** gedoodt was en veel andere van de belhaemers ghevangen synde, naer Ipre wierden geleydt, deze victorie maecte de gemoederen der winnaers even ongenadig op d'inwoonders van Langemark welkere wolweverijen ontrent den zelve tydt van d'Iperlingen wierden geplundert ende verbrandt.

Het casteel van Reningen wierdt in asschen geleyt ende het dorp Reningelst 't eenemael verwoest; de inwoonders van beyde dese plaetsen, omdat sy hulpsaem hadden geweest aen die van Poperinghe wierden ten deele verjaegt en ten deele vermoort.

Het enige overblijvende stuk van de wal van het kasteel van Reningelst, naast de kasteelweide.

*En in de **Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht** van Pauwel Heinderick lezen we het volgende:*
Alsoo de laeckenweverie in Vlaenderen seer bloeyende was, wiert het lant daer door seer rijcke ende sterck

bewont.

Tot **Poperinghe** wasser oock soo groote weverie als oyt van te vooren geweest was: vele inwoonders der prochien van daer ontrent ende voornamentlick der Casselrie van Veurne

beneerichden sich oock daer mede soo veel als het hun mogelick was: 't gone aen het gemeente van der selve groote bate bybrochte, **ende wel besonder aen die van Poperinghe, alwaer alle de laeckenen gebrocht wierden om geloot te zijn.**

De wevers van Ypre, jaloers zijnde, om dat de laeckenwевrie onder de geseyde streecke soo seer toenam, wierden grammoedich om datter vele van hunlieder knechten ende wevers aldaergingen woonen. Daer sy noch het hoofd verwerret hadden van alle de voorgaende oproeren, maekten sy twist jegens die van Poperinghe ende de prochien van daer ontrent, ende vingen al op eens tegen hun den oorlogh aen onder voorwendsel dat sy de Ypresche laeckenen namaeckten.

Daerom trocken sy ten jare 1344 uut Ypre met een grooter macht van volck, onder het beleet van Jan van Houtkercke, hunlieder capiteyn ende hebben die van Poperinghe op het onverwachts aengevallen ende bevochten. De Poperinghnaers (ofschoon sy hun te weer stelden) conden dien aanval niet wederstaen, ende hebben moeten wycken, achterlatende eenige dooden, waer onder anderen sich bevont Jacob Bets, hunlieder leydsman. Als den slaghe geschiet was, vielen de Yperlingen als in Poperinghe, ende naer alle de voornaemste borgers daeruut gevangen genomen te hebben, leydden sy die in hunlieder stadt in de gevangnisse.

Naer dat de Yprelingen sulcx verricht hadden, trocken sy op de prochien de welcke ontrent Poperinghe gelegen zijn, ende commende te Renynghe, heeft het gemeente van aldaer hun vertrocken op 't casteel, toch dit hielp niet, want het selve wiert welhaest door d'Yperlingen ingenomen, ende door hun geheel verbrant.

Sy zijn toen van daer getrocken naer Oostvleteren, Westvleteren, Crombeecke, Proven, Locre ende andere daer by gelegen prochien, verjagende overal de wevers ende drapiers.

Gecommen tot Reninghelst, hebben sy de gansche prochie verbrant, uut gramschap dat de inwooners de wapenene opgevat hadden om hen tegen hun te verweeren.

Blijkbaar hadden de Ieperlingen onder leiding van Willem de Vos, eind april te Poperinge 'gepatrouilleerd' waarrbij men verschillende huizen in brand stak, verscheidene 'goede lieden' doodde en anderen arresteerde. Dit regiment nam dan het kasteel van Reninghelst in van waaruit men de streek controleerde.

Tussen 30 april en 9 mei – zo schrijft Filip Hooghe - zonden de Gentenaars nog verscheidene delegaties naar Poperinge 'omme te spreken' 'van payse ende accorde'.

Maar dat hielp niet.

Op de 12de mei 1334 organiseerden de drie steden een 'herevaart' tegen Poperinge. Gent stuurde 150 sergeanten, Brugge zond er ook 150. Het Ieperse leger bestond uit 500 sergeanten uit alle ambachten genomen.

Het Ieperse leger werd geleid door Jan van Houtkerke en had ook nog 60 personen te paard. Verscheidene militieleden droegen rode kaproenen. Timmerlieden zorgden voor de oorologsmachiens en de tenten van de schepenen.

Bij deze aanval op Poperinge werden er een 100 –tal Poperingenaars gedood. 12 Poperingenaars werden als gijzelaars gevangen genomen en lieten ze twee aan twee als schapen naar Ieper overbrengen.

Deze gijzelaars bleven minsten 18 weken gevangen.

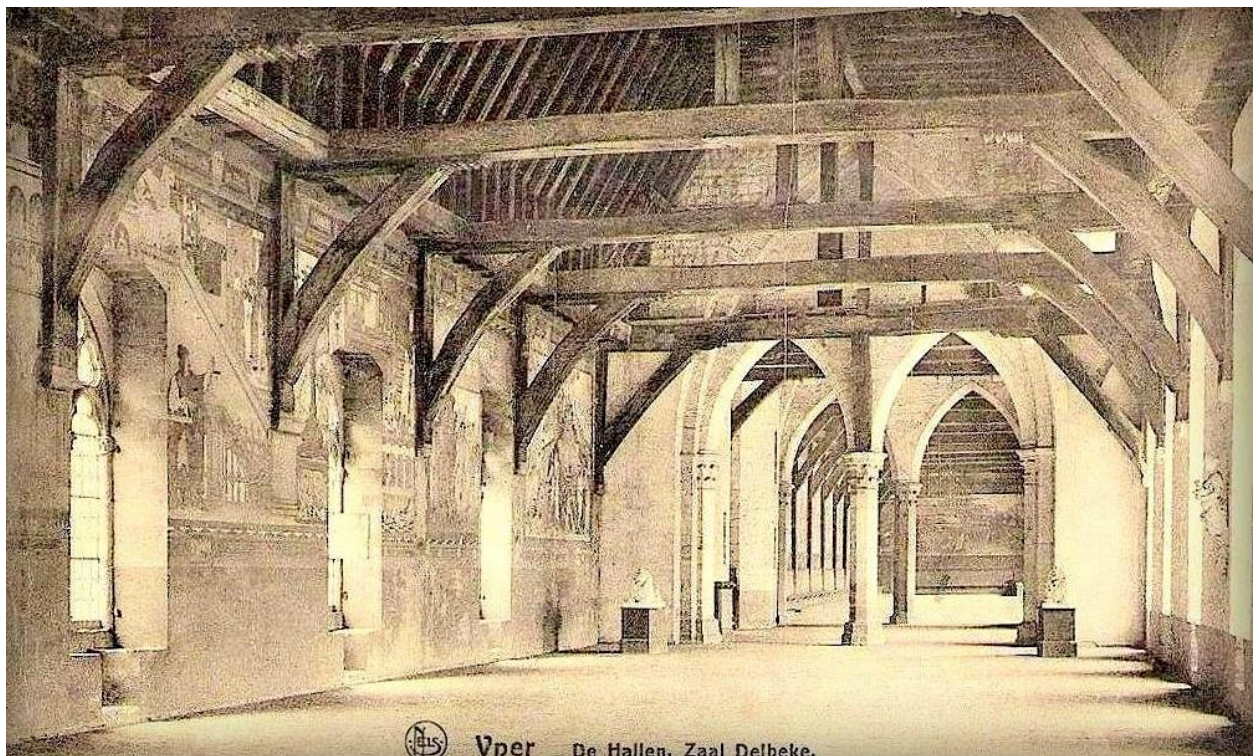
<i>Ook in 'Dits de Cronike ende Genealogie van den prinsen ende Graven van den Foreeste ... door Jan Van Dixmude wordt dit verhaald.</i>

ANNO
1344.

Anno Domini **xiii^e** ende **xlii^v**, die van **Ypre**, int
beghinsel van Meye, om dat die van Poperinghe
maecten laken gelyc den laken van **Ypre**, sy namen
eenen capiteyn, Jan van Outkerke,¹ ende hy ghinc
met een heercracht van vrome lieden te Poperinghe
waert, ende die van Poperinghe maecten Jacop Bets
capiteyn ende ghinghen die van **Ypre** te ghemoete,
daer was zeere ghevochten, ende Jacop Bets was daer
doet gheslegghen, ende vele van Poperinghe ghe-
vanghen.

Ondertussen stelden de Ieperlingen een nieuwe 'vrede' die voor de overwonnen Poperingenaars bijzonder pijnlijk was.

De akte draagt geen datum maar ze dient gesteld te worden rond 7 augustus 1344

We vonden deze tekst bij De Pauw.

Dit is overeen ghedraghen ende ghewillekeurt bi den ghemenen commune van der steide van Ypre, up tvraghen ende tverzouken die de goede lieden van der steide van Brugghe, van den Vrijen, van den oostlande ende van den landen, steiden ende castelrien die ghesent waren 't Ypre omme tdebat dat es tusschen der steide van Ypre ende den dorpe van Poperinghe, overghaven by scripture ende togheden bi monde.

1 – Eerst dat die van Poperinghe zullen zenden ende gheven **20 personen** uten dorpe van Poperinghe, dewelke die van Ypre derute kiezen zullen **in ostagen** (*gijzelaars*) ende verzeikertheiden, ligghende bin der steide van Curtrike, omme wel te houdene ende te doen houdene, te vulcomene ende te doen vulcommen al datter ghepresentiert ende

overeenghedragen es, ende tzegghen wel ende volcomentlike te houden ende te doen houdene, datte gheseit ende ghepruncyert zal wesen boven der presentatie ende overeendraghen, dat ghepresenteirt ende overeenghedraghen es bi den vorseide goeden lieden van Brugghe, van den Vrijen ende den anderen land ende steiden, dat es te weitene, dat die van Poperinghe zullen zenden **10 souffisante personen van den dorpe van Poperinghe te compostelles in Galissien**, palster ende scarpe te neineme, ende te prone te yvoughelieken daghe, tgen zeggheene van den goeden lieden vorseid, ten corsten dat men mach

2 – Vort, dat **die van Poperinghe houden zullen de ambachten van der draperie**, ende dat der draprien toebehoort, met dekene ende met vindere, **in dezelve conditie ende maniere dat men se houdt ende houden zal bin der steide van Ypre**, ende dat die van Ypre, telken dat men dekene ende vindere steide van Ypre, ende dat die van Ypre, telken dat men dekene ende vindere van den vorseide ambachten vernieuwen zal binnen Poperinghe, zenden moghe, updat zi willen, 3 of 4 personen van dien van Ypre, omme te ziene ende te horen of men se maect in dezelve maniere dat men se tYpre maect

3 – Voirt dat men **de lijsten in de draperie** van Poperinghe maken zal **in dezelve vorme ende maniere dat tassay 't Ypre** ghemaect was, omme dat men tusschen kennen zal moghen de draperie van Ypre ende van Poperinghe.

4 – Vort dat die van Poperinghe diere ute sijn, zullen comen ende weisen int dorp van Poperinghe paisivelicke ende in rusten ende in paise ende daer bliven ende hem paiselicke houden bin den eersten 3 daghen dat de vorseide ghisele in haer gheselschap sijn zullen, omme bin den eersten 8 daghen daernaer te horen ende te wisene van haren husen die te broken sijn, ende van den goede, dat hem ghenomen es ghenouch te doene bi den goeden lieden vorseid, ende daerof te horen alle d'gone die zi begeren gehordt te hebbene van den dorpe van Poperinghe, die mere of schuldich es te horen ten zeggheene van den goeden lieden vorseid, en dat men se paisivel houden zal, zonder enighe enqueste up hemlieden te doene van allen dinghen dies dat men se ghecalengiert heeft, of calengieren mochte van enighen dinghen die ghespruut sijn van enighen zaken, daeromme dat die van Poperinghe ruumden, totten daghe van heiden.

5 – Vort, dat men **ene capelrie stichten zal bin der steide van Ypre** te zo wat kerken dat den voeght ende der wet goet zal dienen souffisante te ewelichieden, over de zielen van dengonen die daer doot bleven ende die capelrie teghevene bi den porost van sinte Martins of bi der wet van Ypre, ende tgoet van der capelrie sal sijn in der wet handen van Ypre, omme den capelain te gheldene.

6 – Vort, bezouc te doen bi den vorseide goeden lieden of enighe singuliere personen sijn binden dorpe van Poperinghe die tcommun van Poperinghe mesleet hebben ende daerof correctie te wisene zonder letten up de gonnen diere in bevonden worden.

7 – Ende vort dat de vorseide goede lieden wisen ende zeggheene zullen boven al deisen dinghen vorseid, van al dat hem dinct datter inne te beiterne ende te doene es ter eren van der stede van Ypre, dat ghebrake **eenen goeden ghestaden pais** te hebben tusschen partijen ende hierof nemmermeer te scedene totter tijt dat zij dit vulzeit ende vuluut hebben.

Het dossier 1344

Om de Poperingenaars in hun ellende kopje onder te duwen werd er een uitgebreid dossier opgesteld waarvan we de stukken vinden bij De Pauw. Het zijn prachtige voorbeelden van middeleeuwse rechtspraak, waarbij we de namen weervinden van de Poperingse notabelen.

Brief van Poperinghe waarin men de procureurs benoemd die het oordeel dat uitgesproken zal worden dienen bij te wonen. - Editie: **De Pauw**

Allen denghonen die des lettere zullen zien of horen leisen,

wie scepenen, korigers ende al
tcommun van den dorpe ende van
der kuere van Poperinghe, saluut in
onzen here

Ende doen te weitene dat wi
hebben ghemaect, gheconstitueerd
ende gheordineird, maken
constitueren ende orrdineiren in de
name van ons, over ons, elken van
ons, over onze hoire ende
nacommers ende over tdorp ende
kuere van Poperinghe, onze
gheminde ende ghetrouwe Pieter
Robaerde, Gillis Maertine, Jehanne
van Haringhe, Jehans zone,
scepenen, Jehanne vander Wedde,
Cornelis uten Eeckhoute, Willem
Coopmanne, Lambert den Bonten,
Jehan Riseveis, Jehan Noidin,
Jehans zone, Jehan Kiekin ende
Christiaen Doedin, korriers,

Jehan Noidin, Willems zone, Jehan Maes, Jehan Haen ende France de Oom,
Rade over al tcommun van Poperinghe, onze warachtighe ende wettelike procureurs ende
speciale boden ende gheiven hemlieden ende er meester partie van hemlieden vrije
vulcommene moghenhede ende speciael ghebod te compareiren ende te vertoghen in de
name van ons, over ons, elken van ons, over onze hoirs ende navolghers ende over tdorp ende
kuere van Poperinghe,
voor crachtighe werde ende vroede lieden, onze gheminde heren ende vrienden, vooghd,
schepenen, raed, deikene, hooftmanne ende ghezwoorne vander stede van Ypre, ende te
hoorne al dat zilieden up ons, elken van ons, up onze hoire ende navolghers ende up 't dorp
ende kuere van Poperinghe ordineren, zegghen ende wisen zullen
ende dat te ontfanghen over goed ende loyael vonnesse bedi wi hebben ons daertoe
verbonden bi letteren ende instrumenten ende gheiven ooc onnze vorseide procureirres ende
boden ende der meester partie van hemlieden, vulle macht te doene in de name van ons, over
ons, over elken van ons, over onze hoire ende navolghers ende over tdorp ende keure van
Poperinghe, alle manieren van eeden, die in dese zake behoren te weisene, ghedaen ende al te
doene in dese zake dat wi ende elc van onsliden over ons, elken van ons, over onze hoire
ende navovlghers ende over 't dorp ende keure van Poperinghe zouden moghen doen, of wi
voor oghen waren,
omme wel te houdene ende te vulcomene tallendaghen tsegghen ende tvonnesse van onzen
verminden heren ende vrienden van der stede van Ypre vorseid,
als ziit gheseid ende ghewiist zullen hebben.
Ende wi beloven bi trauwen ende bi eede, ende up tverbiind van al onzen goede, van elx
goede van ons hoirs ende navolghers ende sdorps ende der kuere goede van Poperinghe
vorseid, wel ende ghetrauwelike te houdene exelike ende te vulcomene ol dat bi onzen
vorseide procureurs of bi der meester partie van hemlieden ghedaen ghezwooren ende gheloofd
zal wesen in de vorseide dinghen ende in elke van hemlieden.

In oirschepe van desen dinghen ende in kennessen er waerheiden, zo hebben wie dese
procuratie ghedaen zegghen over ons, over leken van ons, over onze hoir, naecommers ende

over al de kuere ende tdoorp van Poperinghe vorseid, metten zeghelen der scepenen, korriers,
rade ende denghonne die over over al themene commun van Poperinghe vorseide,
gheconstitueird zijn in dese procuratie,
omme dat wi ghenen ghemenen zeghel ne hebben.
Ghedaen int jaer ons heren M CCC vier ende veertich
Jehan de le Beke

Van de 17 zegels die hieraan hingen, waren de volgende door De Pauw beschreven:

- 1 - Pieter Roebart – een rechtstaande vogel, linksziende naar een kruis
- 2 - Gillis Martins – een rechtszittende aap
- 3 - Jan Van Haringhe – een schild geladen emt drie haringen in band in een vierpuntige omlijsting
- 4 - Jac. Van Provende – een rechtszittende eekhoorn
- 5 - Lammin Stallaert – een rechts ziende vogel boven een drietak
- 6 - Johannis de Wedde – een W onder E in een vierpuntige gothische omlijsting
- 7 - Cornelis dicti de Eeckhoutte – een schild gezaaid met eekels, geladen met een schuine streep, waarop die merletten
- 8 - Willem Coepman – een schild gekwartierd met vier bollen
- 9 - Lambrecht de Bonte – een bontgevoerd schild in een vierpuntige omlijsting
- 10 - Jan Risewesel – een rechtsgaanden vogel, linksziende naar een rijs
- 11 - Jan Noidin – een O in een halster
- 12 - Jan Kieken – een schild met billetten een rechtsgaande kieken, in een zes puntige omlijsting
- 13 - Kerstiaen Doedin – een gebont schild, het hoofdstuk geladen met drie sterren, in een zespuntige omlijsting
- 14 - Jan Noidin – een schild met rechtsgaanden, linkszienden draak in een dubbele vierpuntige omlijsting
- 15 - Jan Moen – een schild met een open gevleugelde arend in twee gotische ineengevlochten vierkanten
- 16 - Jacob Hauewe – een rechtstaande houvast
- 17 - Frans Doem – een linkszienden arends of koekop

21 mei 1344

Brief uit Poperinge waarbij men bekent dat men zich niet gehouden heeft aan de uitspraak van de 3 steden van Vlaanderen en belooft van dit in de toekomst wel te doen
Editie – De Pauw

Te allen denghonen die dit publyc instrument ende dese jeghenwordighe lettere zullen zien of horen lesen, wij scepenen, korriers, rade, deikene, hooftmannen ende al tcommun van den dorpe van Poperinghe, saluut - met kennessen der waerheid
Weiten alle dat, omm de reidene dat wie ende elc van ons wel weiten ende onsleiden claerlicke kenliic es, dat wie, bi den wille, consentie ende accorde van ons lieden ende van elken van onsliden, gheobligierd ende verbonden waren ende zijn nieuwelike voor dese tijd, ter stede waerd van Ypre, over ons, onse hoir ende nacommers te exelicheiden dat wie nemmermeer ne zouden maken, no doen maken strijpte halflakene;
item dat wie nemmermeer zouende maken ne doen maken, no laten maken enegherande ghesmoutte draperie,
of het ne ware dat wij maecten twaelf ellen of deronder, zonder lijste, enighen vierendeel breed ende dat te onzen draghene, te enen sticke ende nummeer an dat stic gheweiven,
Item dat wij van Poperinghe voornoemd

nemmermeer zullen gheenrande snede houden, no doen houden, no laten houden, of het ne ware dat van den vorseide twaelf ellen die wie ghemaect zouden hebben, alsoo het vorseid es, onsliden yet boven onsen sceppene bleive, dat wi dat mochten legghen in een seriiers huus, ende daer vercopen ende eis nieuwaere, ofte onsen ghebuer laten te hand, zonder yeuwer dach ofte markedach ofte toghedach daerof te houdene,

ende, ghevielt dat onsliden enich van onsen lakenen, die wi useiren zullen, worden ghezcuert ofte ghesneiden, omme enighe faute bi onsen kueren, dezelve sullen wij moghen legghen ende vercopen int huus van ons scerriiers ofte onsen ghrbuur laten te hand bi ellen, zonder dach no markedagh, no toghedach dearofte houdene,

Ooc dartoe meide zijn wi verbonden ter stede waerd van Ypre vorseid, in andren zeikeren pointen in der forne ende in der maniere dat zi zijn ghescreven in zeikeren letteren, beseghelt metten groten zeghelene van den drien steden van Vlaendren, Ghendt, Brugghe ende Ypre, dewelke leteren aldus beghinnen:

‘Kenlijc zi allen denghonen die sese letteren zullen zien of horen leisen et cetera’...

ende aldus einden: ‘ghedaen den xxix sten dach van aprille, int jaer dusentich drie honderd vertich ende drie’

Dewelke letteren vorseid, de stede van Ypre te hare waerd heift.

Wie, scepenen, korriiers, raed, deiken, hooftmannen ende al tcommun van den vorseide dorpe van Poperinghe, alle de pointen ghescrevne in de vorseide lettere eene tijd wel hilden, Wie van den dorpe van Poperinghe vorseid daernaer, **bi quaden rade ende met onzen onrechte**, daerjeghen ghedaen hebben, in groter prejudicie, scade ende achterdeele van der voornoomder stede van Ypre ende in contrrien van den letteren bovenghenoomd, peinsende ende wel weitende tgrote recht dat de stede van Ypre vorseid heift,

ende onze onrecht dat wi hadden ende meenden in de zake ene pointen vorseid, willende, begherende ende consenteirende, omme gheheelen pais, ruste ende eendrachtichede te hebbene ende te behoudene voordan dewelike tollen daghen tusschen der steide van Ypre vorseid ende ons, onsen hoirs ende nacommers, hebben beloofd ende noch beloven bi onzer zeikerheid ende bi eede, over ons, onse hoire ende nacommers, lyalike ende in goeder trauwen

1 - Dat wie, onse hoire ende nacommers of enich van ons, of enich van hemlieden, nemmermeer te eeneghen daghen zullen maken, no doen maken, no laten maken, strijpte alflakene

2 – Item, dat wie nemmermeer te eeneghen daghen zullen maken, no doen maken, no laten maken eenegherande ghesmoutte draperie, of het ne ware dat wijs maecten twalef ellen of deronder, zonder lyste, neghen vierndeel bred, ende dat te onzen draghene, te enen sticke nede nemmermeer an dat stic gheweiden

3 – item, dat wij van Poperinghe voornoomd nemmermeer te eeneghen daghe gheenrande sneide houden zullen, no doen houden, no laten houden, of het ne ware dat van den vorseide

twaelven ellen, die wie ghemaect zouden hebben alsoost vorseid es, onsliden yet boven onzen sceppene bleive, dat wi dat mochten legghen in eens scerriers huus, ende daer vercopen, ende elc nieuwere, ofte onzen ghebuur laten te hand, zonder yeuwere dach ofte markdedach ofte toghedach daerof te houdene

4 – Ende, ghevielt dat ons lieden enich van onsen lakenen, die wie useiren zullen, worden ghescuert ofte ghesneeden omme eeneghe statute bi onsen kueren, diezelve zullen wi moghen legghen ende vercopen int huus van ons scerriers ofte onsen ghebuur laten te hand bi ellen, zonder dach no markedach no toghedach derof te houdene

5 – Ende dat wi nemmermeer jeghen dese drie pointen vorseid of eenich van hemlieden zullen doen, of doen doen, of laten doen in eenegher maniere, newaer wi beloven de drie pointen vorseid ende elc van hemlieden, te hudene ende te doene houdene te exeliken dagen

6 – Ooc beloven wi daertoe meide, bi onzer zeikerheid ende bi eede, over ons onse hoirs ende nacommers, ende over elken van ons ende van hemliedne alle dandre pointen ende articlen ende elc van hemlieden diere ghescreven zijn in de vorseide lettere, gheseghelt metten zegghelen der drie steden vorseid, Ghend, Brughe ende Ypre, te houdene, te doen houdene ende te vulcommene te eewelicheiden, zonder daerjeghen in enegher maniere te gaene, no te doene, no te doene doene, no te laten doene in der voormen eende manieren dat in dezzelve lettere ghehouden ende ghescreven es.

7 – Ende, omme dat wilieden in vele manieren met onzen onrechte jeghen de vorseide pointen ende articlen in grote quaetchineghe, scade ende prejudicie van der stede van Ypre voornoomd ghedaen ende gheghaen hebben,

willende ende begherende met alre omoedichede te gheerighene ende te behoudene de gracie, minne, vriendscepe, weljonste ende accoord van der vorseide stede van Ypre ende van den goeden lieden van derzelve stede ende van elken van hemlieden,

so willen wij van Poperinghe, voornoomd ende elc van ons

ende beloven bi onzer zeikerhede ende bi eede, over ons, onse hoire, nacommers

ende over alle deghone die onser vorseide kuere van Poperinghe toebehoren,

ende over elken van hemlieden van al dat wilieden,

of enich van onsliden ghedaen hebben jeghen de pointen ende articlen voorscreven,

ende al dat wie, of enich van ons mesdaen of mesgreipen hebben,

in wat manieren dat het zi,

jeghen de stede van Ypre voornoomd, of eneghen persone van diere zelve steide,

bliven ende dat beiteren van ol te ol ter wille,

ordinanche ende zegghene van onsen lieven ende verminderen heren ende vriennden, vooghd,

scepenen, raed, deikene, hooftmannen ende ghezwoorne van der stede van Ypre vorseid,

of van denghonen die zie daertoe deputeiren zullen, ende al dat zie of de ghedeputeirde van hemlieden daerof ordineren ende zegghen zullen,

in wat manieren dat het zi, dat zullen wie, ende beloven bi onser zeikerhede ende bi eede,

ende elc van ons, over ons onse hoirs, onze nacommers ende over alle deghone die der kuere

van Poperinghe toebehoren, ende over elken van hemlieden, te houdene, te doene houdene,

te vulcommene ende te doene vulcomene loyalike, vulmaectelike ende in goeder trouwe, te

eeweliken dagen,

zonder daerjeghen in enegher maniere te gane, te zegghene, te doene, no te doen doene, no te laten doene bi ons, no bi andren,

up den band ende obligatien van ons, onsen hoire ende nacommers, onsen goede ende den

goede van elken van ons, van onsen hoire ende van onsen nacommers ende van elken van

hemlieden, ende tgoed van den dorpe van Poperinghe vorseid, in wat steiden ende onder wat

heren of justicien dat het vonden zi, of vonden mach weisen.

In orconscopen van alle den dinghen vorseid, omme dat wie ghenen ghemenen zeighel en hebben, zo hebben wi scepenen, koriiers, raed, deiken, hoofmanne ende al tcomun van den dorpe van Poperinghe vorseid, over ons, onse hoire, onse nacommers ende over alle de ghone die der kuere van Poperinghe vorseid toebehoren dit instrument ende dese lettere ghedaen zeghelen, metten zeghelen

Pieter Robaerds Gillis Maertins, ende Jehans van Haringhe, Jehans zone, scepenen Jehandsvander Wedde, Cornelis uten eeckhoute, Willem Coopmans, Lambert Sbonten, Jehan Riseveis, Jehan Noidin, Jehans zoons, Jehan Kieckins ende Christiaen Doedins, Koriiers Jehan noidins, Willems zonde, Jehan Maes, Jacop Flaens, Frans de Ooms, Boudein Doedins, Boudien Scadelins, France Boeys, Jhan Scots, Clais Scepens, Jehan Hardebolles, Jehan Witten, Jehans zoons, Jacob Dalfins, Denis Sdammers, Jehan Claerbouds, Symoen Spichts, ende Gillis Sbleken, rade van den dorpe van Poperinghe vorseid, Willems van Scoten, alsnu deiken van den weivers, Clais Stieren, alsnu deiken van den vulres, Michiel Scupers, als nu hoofman van den wulleslares, Jehan Melis, die men heet Zwarte, Lamberts van Sint-Omaers, ende Michiels van Borre, over al tcommun van den vorseide dorpe van Poperinghe ende omme de meerre vezeikertheid van den dinghen vorseid,

zo bidden wij van Poperinghe vorseid ende verzouken met allen nerenste onse lieven ende gheminde minen here Alaerde, proost van Sint Maertins van Ypre, ende meester Jehan den Berenger, tabellioen bi der auctoriteit ons heilechs svaders paus ende skeisers, dat zi dese dinghen bovenghescreven ende elc van hemlieden, up ons kennen ende orconden willen, ende dat mijnhere de proost, vorseid zinen zeighel ende dat meester Jehan vorseid zijn teken an dit instrument ende dese lettere doen willen, metgaders onzen zeghelen.

Ende wie, Alaerd bi den ghedoghe van Gode proost van Sinte Maertens in Ypre van de ordine Sinte Augustyns, ter nerenster beide ende verzouke van die van Poperinghe vorseid, kennen ende orconden dese dinghen bovenghescreven ende lek van hemlieden up hem ende hebben onsen zeghel an dit instrument ende dese lettere ghedaen, metgades haren zeghelen ende dne tekene stabellioens beneiden ghescreven

Ghescreven int jaer ons heren MCCC veertich ende viere, den een ende twintichtsten dache van meye

1 juni 1344

*Brief van de **18 burgers van Poperinge** die zich borg stellen voor de voorzeide belofte.
N. De Pauw*

Wie, Hughe Weivel, Gillis de Paiere, Willem Haringe, Willem de Buc, Jacob van Provende, Clais Hooft, Jehan Haue, Jhan Rikebords, Colaerd de Vleeshauwere, Franse Dal, Christiaen Beke, Jehan Cappin, Davyd de Dammere, Jehan Conewin, Gherard Wittehanne, Michiel de Buerrechtgrave, Heynrye Zelfverbuuc ende Loys Stalin, alle kuerbroeders van Poperinghe, doen te weitene allen den ghonen, die dit publyc instrument ende jeghenwordighe letttere zullen zien of horen leisen, dat t'instrument ende letter twelke beghund aldus:

‘ Te alen denghonen die dit pyublyc instrument ende dese jeghenworidghe lettere zullen zien of horen leisen et cetera, ende aldus hendt: ‘Ghescreven in t jaer ons heren M CCCC veertich ende viere, den XXI dach van meye’ –

twelcke instrument ende letter vorseid de steide van Ypre tharewaerd heift, gheseghelt metten zeghelen van scepenen, koriiers ende vele andre van den comun van Poperinghe, ende tweleke insrument ende lettere een religieus man ende discreet, iin here de proost van Sint maertins van Ypre, heift gheseghelt ter nerenste beide ende verzouke van scepenen, koriiers ende den comune vorseid, ende twelke gehtekendes mette ntekene van tabgellionagen meester jehans Berengers, ter beide nede verzouke van den vorseide wethouders ende comune van

poperinghe, datzelve instrument ende lettere met allen den kennessen diere in staen, wi kennen van pointe te pointe, altoos al van scepenen, korriers ende commune van Poperinghe ghekennet zijn, ende approveiren, ratifieren, beloven ende zweren bi onzen eede ende in onze ziele alle de beloven, verbinden ende alle de articten ende conditiën ende elke bi harre, die in datzelve instrument ende lettere bescreven staen wel ende leyalike te houdene ende te vulcommen te eweliken daghen ende daertoe, wi verbinden onszelven, onze hoire alle onze naercommers, onse goed, ons hoirs goed ende al onser naercommers, in alzulker maniere ende met alzulken conditiën als scepepenen, korriers ende tcommun van Popernghe vorseid int vorseid instrument ende letter metter wethouders zeghele, scomuns zeghele, miins heren sproost ende met stabellioens tekene vorseid verbonden staen.

In orconscopen van allen den dinghen vorseid hebben wi, kuerbroeders bovengheseid, dit instrument ende dese lettere gheseghelt met onzen propren zeghele vutethanghende, dien wi useiren, ende in meerre verzeikertheiden van den dinghen vorseid, zo bidden wi, kuerbroevers van Poperinghe vorseid ende verzouken met groter instantie van nerensticheden, onzen lieven ene gheminden meester Jehan Berenger, tabellioen bi der auctoriteit Ons Heilich svaders spaeus ende skeisers, dat hi dese dinghen bovengheseveven ende elke van hemlieden, up onsende up elken van ons kennen ende oconden willen, ende dat meester jehan vorseid, zijn teken an dit instrument ende dese lettere doen wille, metgaders onzen seghelen Ghedaen ende ghescreven int jaer ons heren M CCC veertich ende viere den eersten dach van wedemaend

Hier komen nog enkele zegels die aan de vorige akten nog niet hingen. Daarbij zijn:

Hughe Wevel – Een schild met een wiel, in een vierpuntige gothische omlijsting

Gilis de papiere – een schild met een kwartier geladen met een gevleugelde arend en twee sterren

Willem Harinc – een schild met een haring en hoofde en een ster ten punte

Willem de Buc – een rechtsgaanden bok, in een dubbele vierkantige omlijsting

Clais hoofd – een linksziend

hoofd in een dubbele ivvierkantige omlijsting

Jehan Hauwe – een schild met twee kruisen, een ten hoofde in een vierkant en een ten punte, waarboven een derde kruis alles in een vierkantige gothische omlijsting

Jan Rickeboids – een B tussen drie sterren in een gothitsche driehoek

Collaert Vlaeschaurwer – een linksgaand dier

Frans Dal – een gekeperd schild

Kerstiaen Beike – een rechtsgaande koe

Jehan Ceppin – een hamer tussen twee sterren

Davit de Dammere – een vijftwijgige plant waarop twee vogels links en rechts

Jan Conewin – een weegschaal waaronder een vogel

Mikeel de Borghbrave – een burchtpoort met drie torens
Henrec Selverbuuc – een zesradige ster in twee in elkander gevlochtene driehoeken
Loy Stalin – een schild met een gehaakt kruis nevens een ster

De restauratie van de oude wetten te Poperinge

In juni 1344 ontvangt de abt van Sint Omaars, een antwoord op zijn vraag van de Franse koning Philippe VI. Het is deze Franse koning zelf die stelt dat ‘en la ville de Poperinghes et en plusieurs villes et lieux en Flandres’ – dat er dus in de stad Poperinge en in verschillende steden in Vlaanderen, gedurende ‘onze oorlogen’ – de bewoners van deze steden en plaatsen, op aanstoken van onze vijanden van andere plaatsen die rebelleren, op hun eigen initiatief, zonder akkoord van onze religieuzen, verschillende statuten, ordonnances, vernieuwingen en mutaties op het gouvernement van de plaatsen hebben ingevoerd, en dit ter meerder schade en nadeel van onze religieuzen.

En daarop besluit hij dan ook dat: ‘Wij, geconsidereerd deze zaken, willen en octroiëren aan deze religieuzen, voor hen en voor hun opvolgers, ... dat al deze zaken weer afgeschaft worden. *Zodat dus de restauratie van de oude toestand volledig is.*

fait et donné à Fontaine ou Bois, .. l'an de grace mil trois cens quarante quatre, au mois de juing. Contresigné : Par le Roy, à la relation de mess. Sy. Baudri et H. Le Coch., Chasteillon.

Het dossier Het vonnis

En we gaan verder met het uitgebreide dossier .

Op 5 augustus 1344 komt er een akte van de officie van Terouanne aan de deken van de Christenheid te Ieper, en aan Bernard van Rinc, hun vertegenwoordiger om te Ieper bij het oordeel die de schepenen, te assisteren. *Daarmee kon men dan toch het oordeel van de drie steden officieel maken.*

Op 7 augustus komt de grote ‘uitspraak’; het zoveelste vonnis over Poperinge. Heel kort samengevat kwam het hier op neer dat men het weefverbod nog maar eens bevestigde en dat de Poperingenaars verschillende boeten moesten betalen naast verschillende schadevergoedingen.

Daarnaast dienden ze ook in de kerk te Reningelst een mis te stichten voor de doden die daar gebleven waren.

Als groot dreigement hing een boete van 20 000 pond parisis boven het hoofd van de Poperingenaars indien ze in de toekomst nog maar eens deze ‘vrede’ zouden gaan overtreden.

Zaaien naar de zak

Ten allen dengonen die dit public instrument ende dese jeghenwoordighe lettere sullen sien jof horen leisen, wi, voght, scepenen ende raed, deiken, hooftmanne ende ghezwoorne van eer steide van Ypre, saluut met kennessen der waerhedee
Ende doen te weitene dat wi, als wisers van den mesgripe dat die van **Poperinghe** hebben mesgrepen ende mesdaen met haren groten ontrechte,
also ziselve ghekennet hebben bi haren lettren, jeghen de steide van Ypre,
als van drien pointen toucheirende der yperscer drapperie,
dats te weitene, van den **strypten halflakenen**
ende van **den ghesmoutten lakenen** of clederre, dewelk die van Poperinghe nemmermeer ghemaect souden hebben,
ende als van **der sneide**
dewelke si nemmermeer ghehouden souden hebben,
dewelke drie pointen voorseid si hadden in tiden verleiden upghegheven in groten prejudicie ende achterdele van der stede van Ypre,
dies haer de voorseide steide so sere doleirde dattere eene ghescil of rees doen tusschen der voorseide steide ende dien van Poperinghe,
omme twelke te weren die van Ypre of ene side
ende die van Poperinghe of ander side,
hem verbonden wel ende loyalike te houdene, ter vriendeliker ende nerensteliker bedde van den tween steiden Ghent ende Brughe, tzegghen ende vulle ordinanche van den drien steiden van Vlaendre, Ghent, Brugghe ende Ypre,
dewelke drie steiden, mids den verbinde voorseid wijsden,
mids langhen rade ende goeder deliberation daerup ghehad,
dat die van Poperinghe exelike chesseners souden van den drien pointen voorseid metgaders meer andren pointen,
up de peine van hondert pond groten te verbuurne, telken dat si jeghen enech vanden voorseide pointen doen souden,
alsoost claerlike blijkt bi der lettre van den vonnesse, gheseighelt met den zeighelen van den drien steiden van Vlaendre,
up tverbind van der steide van Ypre ende van die van Poperinghe,
twelke vonnese die van Ypre tharewaert hebben,
ende twelke vonnesse die van Poperinghe ontfinghen,
ende na den wysdomme binaer hielden een jaer,
sonder hier daertoe te aligeren, no te propseiren, ende daerna,
bi quaden rade, ute vullen wille ende met haren groten onrechte,
de voroseide drie pointen uphieffen,
in grieve ende groten achterdele van der stede van Ypre, omme dewelke zaken zo grote discentie rees, **datter bloedstuertinghe, brandstoringhe ende veile ander grote scaden ende grieven of reisen**,
ten verliese, grieven ende groten achterdele van der voorseide steide van Ypre,
daeraf dat die van Poperinghe al cause waeren
ende met haren groten onrecht, twelke zi wel ghekennet hebben, ende a lbelovet hebben loyalike te beiteren, ende in goeder trouwe belooft bi eede loyalike te houdene,
ol datter werd ghewijst ende ghetermineert bi ons voghd, scepene, raed, deikene, hooftmannen ende ghezwoorne van der steide van Ypre,
alsoost claerlike blijkt bi enen instrumenten papael ende imperiael, *(van de paus en van de keizer)*
twelke de steide van Ypre thaerwaert heift, ghezeighelt metten zeighele van enen eerwerden prelaet, religieus ende discreet **meester Alaerds**,
bi den ghedoghe van Gode provost van Sinte Maertins tYpre,

ende met den zeighelen der scepenen, ,orriers ende veile menichten van den commune van Poperinghe, over hemlieden , haerlieder hoir ende al haren naercommers, int welke laetste bezeighelde instrument **die van Poperinghe** over hemlieden, haerlieders hoirs ende nacommers van nieuws hebben beloofd, bi ede ende bi seikerieden, de drie principale punten voornoomd eeuwelike of te leghene ende nemmermeer daerjegen te doene, ende in allen andren punten teerste bezeighelte van den voorseide drien steiden wel ende loyalike eeuwelike te houdene

Wie, voght scepene ende raed, deikene, hooftmanne ende ghezwoorne van der voorseide steden van Ypre, hebbende ghehad hierup langhen, ripen ende voorsienen raed, met goeder deliberatie ende vulre voorsienecheit ende meer ghedaelt bi weighen van ontfermenesse voort te gane dan bi weighen van rigeure, no van hartheiden, omme alle materien van disoorde ende van discentien of te legghene, ende omme allen pais, ruste, poursiit ende eendrachtecheide van partijen ende van den ghemenen lande van Vlaendre te voedene ende te behoudene, hebben ghetetermineirt, gheseit ende ghewijsd, termineren, segghen ende wisen in der maniere dat hiernaer vollecht

- 1 – alder eerst, dat die van Poperinghe nemmermeer sullen maken **strijpte halflakenen**
- 2 – item, dat die van Poperinghe nemmermeer sullen maken enigerande **ghesmoutte draperie**, of is ne makeden twelf ellen of daeronder, zonder lijste, neighene vierendele breed, te haren draghene, te enen sticke, ende nemmermeer an dat stic gheweven
- 3 – Item dat die van Poperinghe nemmermeer **gheenrande sneide** sullen houden, of het ne ware dat van den voorseide twaelf ellen cleeds, die si ghemaect souden hebben, also voorseide es, hemlieden te boven haren sceppene bleve, dat si dat mochten legghen in eens scerriers huus, ende daer vercopen ende als nieuwer, of haren ghebuur laten ter hand, sonder yeuwer dach of maerkdedach of toghedach daerof te houdene
- 4 – Ende, ghevielt dat hemlieden enich van haren lakenen, die si useren sullen, worden **ghescuerd of ghesneden**, omme eneghe faute, bi haren kueren, dieselve souden al moghen legghen in haers scerriers huus ende daer vercoopen, of haren ghebuur laten te hand, sonder yeuwer dach n markedagh no toghedach derof te houdene, also hemlieden bi den eersten vonnesse van den drien steiden ghewijst was, ende also ziselve in haer laetste bezeighelte, weisende instrument van tabellioene beloofd hebben bi eede ende bi zeikereide over hemlieden, haerlieder hoirs ende haren naercommers int welke instrument zi beloofd hebben al haer mesgrijp te beiteren ten segghe van ons wisers voorseid
- 5 – Item, wisen wi, voghd, scepene, raed, deikene, hooftmanne ende ghezwoorne van der voorseide steide van Ypre, tlaetste bezeighelde instrument in allen punten exelike te houdene, ende dat **die van Poperinghe**, haerlieder hoir no haerlieder nacommers,

nemmermeer ghene nieuwe dinghen begonnen moeten in prejuditie van der steide van Ypre, ende dat si moeten comen voor minen here van Vlaendre, ende hare loyale macht doen omme deise vonnessen te doen conformeiren, alsoo dbezeighelte vanden drien steiden vonnesse inheift

6 – Item omme te redene dat die van Poperinghe, een lanc stic achter tvonnesse wel hemlieden houdende claerlike wrochten de voorseide half lakene, tghesmoutte ende sneide hielden, ende die van Ypre hemlieden baden ende dicken deden bidden dat sij hadden willen omberen, houden tvonnesse ende ghelden **de peine vanden hondert pont groten**, diere up stont dewelke zi verbeurd hadden ende zi als meinghe peine verbeurden als zire dicken jeghen deden,

wie, wisers, voornomt inclineird altoos ter meester ghenadechede, wisen dat de wet van Poperinghe, met haren comune, ghelde de ene peine allene, dats te weitene **hondert pond grote** ende die te converteiren der steide van Ypre twintech pond grote, minen heere van Vlaendre twintech pond grote, den bisscop van Therenborch twintich pond grote, der steide van Ghend ende der steide van Brugghe, elker twintich pond grote, alsoost tvonnesse van den drien steiden inheift, te gheldene bin diesen naesten viertienachten

7 – Item, omme te redene **dat Jhan de Rode ende sine ghesellen, met den cnapen die de rode caproene droughen**, waren versleighen ende haer goed ghenomen verre buter de kuere van Poperinghe; ende die van Poperinghe hadden beloofd bin diere verder hutten haere kuers niet te commene, hoe dat men deise nemmermeer te wel soude moghen verzoenen, wi, wisers voornooft, altoos willende werken metter ghenadicheide, wisen dat zi **Jhan den Roden, omme dat hi capitein ende beleder was** van al den andren diere laghen, zoenen sullen met ghevene, over de dood ende over al tgont dat hier liet **drie pond grote**, te converteiren alsoos der wet van Ypre goed zal dingken

8 – Item, **Clais den Roden, Willem Wildegans, Masin Almare, Jacob Bolle, Jhan Walemein ende Willem de Scietspoelmakere**, alle souffisante cnapen schotters, dat zi elken van deisen zoenen sullen ende gheven over de dood ende over al tgont dat zire lieten, over **elken twee pont grote**

9 – Item over de dood, ende dat sire lieten van **Willine van Lauwen, Pieter Calewarde, Hannin Ghise, Canin Ghise, Wouter Sleitande, Hannin Kerenstaffe, Hannin den Mereseman, Hannin den Begghe, Hannin van Poperinghe, Claise van der Molne, Danekin Corneze, Jhan Lamme, Pieter den Lomp, Claise van Hokerne, Hannekin van Trecht, ende Hannine vander Coppe**, over leken van desen, **tien pond parisis**, te bekeerne alsoost voorseide es

10 – Item sullen zi gheven **Willem den Corten, den hooftman van den Roden caproenen**, denwelken zi vinghen, ende hem namen zijn paerd ende sine wapine, over al, **twintich pond parisis** te bekeerne alsoost voorseid es

11 – Item sullen zi gheven **Pasin Stasine, Joris Noenbrode, Jhan Haeken, Hannin Marchatne, Claikine den Wulff**, dewelke zi vignhen ende hare wapine namen, elken over de wapine die sire lieten, **vijf pond parisis**, te bekeerne bi der steide alsoost voorseid es

12 – Item, **Jhan Groenewike**, die hemlieden ontghine, over dat hire leit vijf pond parisis ende al tghelt van den doden ende van den wapinen te gheldene bin veertech daghen naestcommende

13 – Item, omme te redene dat zi daer vinghen de sesse personen voornoomd boven der voorseide verde ende wouden ende solanghe hildse **in vanghenesse** dat de steide van Ypre over hare huushuere ende over hare coste moesten betalen te Poperinghe drie pond ende twee schele grote,

so wisen wi, omme dat boven verde was ghedaen, dat die van Poperinghe sullen ghelden der seide van Ypre de voorseide drie pond ende twee schele grote bin viertienachte naestcommende.

14 – Item, omme dat tzoendinc van deisen doden zo gheandelike ghewijst es, ende het eerlice es der namen gods der sielen te ghedinkene metten werdeliken dienste ons heren van hemelrike, so wisen wi dat die van Poperinghe binYpre of bin der castelrie **sullen beszetten der kerken te Rininghelst**, daer de voorseide dode bleven, van vide endetwintich ponden parisis (26 p.p.) ervaliker renten sjaers, omme dewelke de voorseide kerke sal teeuweliken daghen doen segghen in de kerke voorseid, **eene messe** elken sdaechs ende deise besettinghe moeten bi doen bin van heiden in een jaer, ende waert so dat sijt niet ne deden, so moesten zi tenden jare uplegghen vive ende twintiech ponden parisis over de messe van deisen jare der kerke voornoomd ende daertoe mede in droghen ghelde danne stappans over de ervelike messe voorseid, over leken penninc viere nede twintech penghe te legghene in den handen van den proost van Sint Martens tYpre, omme bi den rade van der wet van Ypre ende bi kerckmeesters van Reninchelst tente mede te copene ten behoude van den zielen van al dne personen die omme dit zoen dood sijn bleven

ende omme de sielen te beter eeuweliker blicepe te bringhene
15 – Item omme is dat **die van Poperinghe** wel wisten dat zi met haerne groten onrechte boven den vonnesse van den drien steiden, strijpte halflakene ende ghesmoutte lakenen maecken ende sneide hilden ende hemlieden de stede van Ypre dicken bad ende deide bidden diest omberaem ende sij t niet laten en wilden die van Ypre ne moesten met haren groten rechte zouken alsins bedwanc hoe men se in dien hebben mochten dat zi haers onrechts omberen wilden ende die van

Poperinghe met haere overdadigher cracht niet sovele daerof hielden si ne camen in meerre wille van overmoeden, verbernen ende roven der poortesgoed van Ypre bin der castelrie ende daerbuten bin mijns heren palen van Vlaenderen in groten grievem, quetsinghe ende scamenesse van der voorseide steide ende van den singulieren personen van derselver steide die tverlies hadden; wi, wiseers voornomd, merkende dat redene doende zi dit nemmermeer te wel ghebeteren mochten, ende dat tverlies van den sommeghen van deisen brande sonderlinghe groot ende scadelike was, ende dat die van Poperinghe met onmoedeheden in dit ende in al haer ander mesdoen in ons lieden ghevallen sijn te beiterne, ons wisers voorseid, weisende met ontfermicheiden themlieden waert gheporret,

hebben ghewijst ende wisen **dat zi sullen besetten den Heileghen Gheest tYpre**, bin der steide of bin der castelrie, **vijf ponde parisis ervelike sjaers** bin desen eersten jare, of tenden jare betalen over elken penninc viere ende twintich penneghe,

over den zwaren brand die si maektn up tgoed vanden Heilighen Gheest van Ypre

16 – Item, si sullen gheven **Jhanne van Douvay**, over tgoed dat si hem verbornen, **twee ende twintech pond parisis**,

Danele den Stier, over sinen brand, **viere ponde ende vijf schele grote**,

Claise Marsenzone, **een ende veertich schele** ende sesse peneghe grote,

Jhanne van Bellinghem, drie pond grote,

Jacob Struvinne ende Jhanne den Smit, viere pond ende tien schele grote, over tgoed dat zi

hemlieden verbornen ende al dit te gheldene bin medewinter eerst commende.

17 – Item, wi wisen dat al tgonst dat die van Poperinghe ghecalengierd hebben of andersins ofghewonnen bi haerre wet, sijt bi arreste of andersins ,

bi causen van deisen gheschille, van der poorters goede van Ypre, dat al dat si te nieten, ende ooc al te nieten al den ban die de here of de wet van Poperinghe ghestreet of ghewijst hebben up die van Belle, of up andre onse helpers, ghedaen, omme cause van deisen debate, ende waert zo dat enich van Poperinghe mesgrepe jeghen enich vanden helpers van der steide van Ypre omme dit okizoen, dat

souden zi moeten beiteren ten segghe van der wet van der seide van Ypre

18 – Item, wisen wi dat, **omme ene exelike ghedinkenesse**, dit bezeighelte wel te houdene staende, dat up elken **sinte bertelmeus dach**, so sullen comen tYpre stappans naer noene, met procuratien al machtech, **vijf scepene van Poperinghe**, **twee coriers ende drie personen van haren commune**, over al tdorp van Poperinghe, ende **daer zweeren over hemlieden over al tcommuun van Poperinghe**, over haerlieder hoir ende al haerlieder nacommers, dit bezeighelte instrument ewelike wel te houdene.

19 – Voort, wisen wi dat, telken dat men te Poperinghe de wet vernieuwt of wie dattere officie voordan zweren sal, wat oficien dat het zi, dat hi daer zal zweren dit bezeighelte exelike wel te houdene.

20 – Voort, omme alle deise zaken wel ende loyaellike te houdene, so wisen wi dat texeliken daghen die van Poperinghe sijn ghehouden te sendene tYpre, telken dats de wet van Ypre sal begheren, **twelf ghisele of min**, die tYpre bliven sullen ter ghenoughelijcheden van der wet van Ypre, ende begherden de wet van Ypre eneghen persoon dire niet comen en wilde, so moestene de wet van Poperinghe dwinghen daertoe, ende ghevielt dat hi, omme haerlieder bedwanck tdorp van Poperinghe, ruimte, so mochtene de steide van Ypre in doen daghen op tverbind, ende verwinne ende bannene bi contumatien van sinen hoofde van haere lieden, ende nochtanne so souden si moeten senden

tYpre enen andren ghisel ter ghenoughelijckheiden van der wet van Ypre, int ghezach van dan andren ghisle diere ghebrake.

21 – Ende voort, omme dat het wel claerlike te weitene es dattere eneghe van Poperinghe **meer tisseurs ende beleders** waren te desen groten mesdonee danne meneghe andre, so wisen wi dat scepene van Ypre sullen horen **ene goede loyale enqueste** in Poperinghe, omme waerachtelike te weitene wie si ghesijn hebben ende die claerlike gheweten, **dat menre tote twintighen sal senden drie jaer te woenne in Inghelant,**
(verbanning naar Engeland)

dewelke tenden jare goede letteren sullen bringhen dat zire hare residentie wel ghehouden hebben, of de steide van Ypre ne wilde hemlieden gratie doen, ende diere niet en voere ende sine residentie hielde, dat ware up sijn hoofd, behouden in allen zaken mijns heren recht van Vlaendre ende eerlijcheide, ende elcs recht.

22 – Item wisen wi dat scepene ende korijers van Poeringhe commen sullen, of senden machtech in de name

van hemlieden ende van haren commune, voor minen here van Vlaendre, zo welken tijden dats de steide van Ypre vermanen sal, bin viertienachten daernaer, omme minen here van Vlaendre voorseid te biddene ende te supplyeere dat hi deise vonnessen ende segghen confirmere.

23 – Ende omme dies dat de steide van Ypre wel te costen ghedaen heeft omme dit okizoen totter werde van **twintech dusentech ponden parisis**, metten welken ghelde men de voorseide steide als voord soude setten, als elc weten mach, om pais ende ruste jeghen wedewen, weesen ende andere diverse personen, jeghen wien de voorseide steide ghehouden es, updat men die somme van die van Poperinghe name, ende hoe grote vrame dit der voorseide steide draghen soude, de voorseide steide ghemeenlike, ende wi, wisers, ute haerre macht ende goeden wille altoos ghedeclineerd ende ghedaeld thaerliedder meeste gratie ende ontfaermescheide ende noch ende altoos in beghten hemlieden te bewachtene van te sere te weisene ghequetst ende in loyaleiden menende ende uppenbaerlike toghende de grote jonste bezeighelte ende al hare belove, zonder fraude, die zi ghedaen hebben der voorseide steide van Ypre, hebben ghewijst ende wisen dat alle die van der kuere van Poperinghe, haerliedder hoir ende haren naercommers, teeuweliken daghen wel ende loyallike houden alle de vonnessen ghescreven in dit bezeighelte, ende waert so dat sire in henech point jeghen daden of ghinghen, dat stappans, daert de wet van Ypre kenlijc dede tween tabellioenen (*notarissen*) dat zi in enech point daerjeghen ghedane hadden, dat zi stappans hadden verbuerd jeghen de steide van Ypre de voorseide twintech dusentich ponde parisis,

al danne den dach verleiden, de welke somme van ghelde voorseid, de voorseide steide, of de ghedeputeirde vander steide weighe van Ypre, souden moghen innen, ende omme die te inne, gheven of beloven up die van Poperinghe, **den tienden penninc van ghiften**, te zo wat heren of justicien dat die van Ypre souden willen trecken omme de voorseide somme van den ghelde te ghehalene ende te gherighene, ende al ware dieselve tghifte gheloofd ghegheven ende daertoe mede alle andre costen, scade ende verliese, dire de voorseide steide of hebben soude of toedoen soude, als verre als de ghecommiteeirde van der steide weighe van Ypre souden dirren segghen, sonder eed no prueve te doen ludene, alle die wisen wi dat se die van Popepringhe ghelden, metgaders den twintich dusentich ponden sonder de twintech dusentich pond hiet te minderne.

24 – Ende, ghevielt, twelk of God wilt, niet ghevallen sal, dat si jeggen enech point deden, bi denwelken de twintech dusentich pond worden ghecalengierde, ende die van Ypre op hare ghedeputeirde vollechden, of dat sire of gheinnet hadden, waert al waert zom, so wisen wi dat, telken dat sire in enech point jeghen deden voord, datzi souden sijn ghevallen in ene paine van hondert pond grote, den twintich pond grote minen here van Vlaendre, dandre twintich pond grote den bisschop van Therenbuerch, den steiden Ghend, Brugghe ende Ypre elker twintich pond grote, te inne metter ghifte van den tiende penninghe met costen, met scaden up die van Poperinghe, te wat heren dat die van Ypre souden willen trecken, ghelijc der somme van den twintich dusentich ponden.

28 – Item, wisen wi dat alle de scepenen, alle de corijers, ende vive over al tcommun van Poperinghe, machtich met procuratien over alle die van den dorpe van Popernighe, sullen zeighelen, beloven ende zweren ende hem verbinden, bi eede ende bi zeikerheiden, alle diese punten ende vonnessen ende elc bi hem, wel ende loyalike, eeuwelike te houdene, ende dat alle deise selve sullen commen voor haren ordinaris, machtich alsoost voorseid es, zeighelen, beloven ende zweren ende hem verbinden, alsoos daertoe behoord, alle deise vonnessen teeuweliken daghen wel ende loyalike te houdene, ende ghinghen sire jeghen in enech point, dat si de somme vanden twintich duesentich ponden ende van den hondert pont groten voorseid, elke up also zi ghestellet sijn, hadden verbuurd te inne, alsoos vorseid es, ende dat zi daertoe meide waren verwaten, ende bleiven zi verwaten veirtich daghen, dat si hem verbonden hemleden ende tdorp van Poperinghe interdyt te weisene, ende dat zi sullen van hemlieden doen quetescelden ende renunchieren alle helpe van der heiligher kerke, van cruce ende van crunen ghenomen ende te nemene, alle respite van pause, van cardenalen, van coninghen, van graven ende van allen awerliken eersceipe, alle zaken van ghedinghe, fraude ende bedrieghe, alle lettren van gratien gheempitreirt of te empetreiren bi hemlieden of bi andren ende alle de zaken ende exceptien in erdrike als uterlike, of als zi hier alle bescreven waren, die hemlieden, den enen van hemlieden, haerlieder hoire of haren naercommers te baten of te helpen souden moghen commen ende dewelke dien van Ypre of eneghen van haren helpers soude moghen commen te deren, ende specialike tenen rechte segghende dat general renuntiatie es niet scoudech van werden te weisene.

In orconscepen van al deisen dinghen hebben wie deise lettere ende dit instrument ghezeighelt met den groten zeighele van der steide van Ypre voorseid
Ende wij, Pieter Robard, Gillis Martin, Jhan van Haringhe, Jhans zone, Jacop van Provende, Lambrecht Stalard, Jhan Baerd ende Franchois Hardebolle, scepenen,
Jhan vander wedde, Vornelis uten Eeckhoute, Willem Coopman, Lambert de Bonte, Jhan Riseveis, Jhan Noiding, Jhans zone, Jhan Kiekin, Christiaen Doedin ende Jhan van den Dale, corijers

Jhan Noidin, Willems zone, Jhan Moes, Jacob Haeuwe, France Doem, rade Lambrecht Gaerd, Gillis de Paiere, ende Jhan van der Beke, over al tcommuunvan der kuere ende van den dorpe van Poperinghe, omme eeuwelike, ghetrauwelike wel te houdene ende te vulcomene alle de wijsdomme voorseid, hebben beloofd, ghezworen ende ghezeikert, beloven, zweren ende zeikeren bi eede ende bi zekereden ende hebben ons verbonden ende verbinden over ons, onse hoir ende alle onse nacommers, uter macht van eenre goeder procuratie, ons ghegehven bi al der kuere ende den dorpe van Poperinge, dewelk de steide van Ypre tharewart heift alle de wijsdomme, ende elc bi hem, eeuwelike wel te houdene, up alsulc goed te verbuurne als die van Ypre up ons ghewijst hebben, updat wire in enech point jeghen deden. Ende omme dit loyalike te houdene, wi doen van ons renuncieren ende scelden quite alle de zaken in erdrike, die ons, onsen hoire of onsen naercommers te baten soude moghen commen, omme in enech point hierjeghen te doene van pointe te pointe

alsoos voren de stede van Ypre ons ghewijst heift te doene, ende hebben dese lettere ghezeighelt met onsen zeighelen, utehanghende, ende hebben metgaders den wisers van Ypre voornomd, meerre vezeikertheiden hiertoe gheroupen ende ghebieden werden prelaten, religieusen ende discreten, **meester Alarde**, provost van Sinte Marins tYpre, den here **Jhanne, provost van Voremzele** ende den heere **Inghelramme, abt van Zunnebeike**, omme te horne ende te kenne de wijsdomme voorseid ende hebben hem ghebeiden dat zi hieran willen hanghen hare zeighele, metgaders den zeighele van der voorseide steide van Ypre ende met den onsen.

ende wij, bi den ghedooch van Gode prelate ten steiden voorseid ter nerenster beide van den wisers van Ypre voornomd ende van den goeden lieden van Poperinghe, kennen da twi waren ter steide dar alle deis dinghen voorseid waren ghewijst ende

ghedaen, alsoos voorseid es, ende hebben ter beide van den wisers ende van den goeden lieden van Poperinghe voorseid deise lettere ende dit instrument ghezeighelt met onsen zeighelen, metgaders den haren.

Ghedaen int jaer ons heren M CCC viere ende veertich, den zeivensten dach in oestmaend.

Ook onze **Lodewijk van Nevers II**, de graaf van Vlaanderen, mocht nog zijn stemmetje verheffen om bij akte, in het jaar 1344 te verklaren dat de Ieperlingen alle misdaden die ze te Poperinge begaan hadden en de schade die ze onder andere aan de kerken – en aan de eigendommen van de abt van Sint Omaars - gedaan hadden, vergeven werd. (D'hoop) Bij deze verzoening waren van uit Poperinge Jehan van de Wedde, Lambers de Provendes, Jakemes Selin en Jakemes De Griet aanwezig.

En daarmee sluiten we dit bijzonder dossier over de perikelen van het jaar 1344 af.

Cartulatum: Récueil des chartes du prieuré de Saint-Bertin, à Poperinghe ...

Louis, comte de Flandre, de Nevers et de Rethel, met fin aux débats, qui s'étaient élevés au sujet d'injures et de violences faites et exercées par ceux d'Ypres contre ceux de Poperinghe et l'abbaye de Saint-Bertin.

1344, Nous Loys, coens de Flandres, de Nevers et de Rethel, a tous cheaus, qui
envirou. ches presentes lettres verront et v'orront, saluut. Sachent tout, que, comme
religieux li abbes et couvens de le eglise Saint Bertin, en Saint Omeir,

se fuissent trait pardevers nous, comme a leur gardien especial, de tout che, que ledite eglise a ou puet avoir, ou a ycelle en aucune maniere doit ou puet appartenir dedenz nostre pais de Flandres, et pour la cause de ledite garde, nous aient priet et requis a grant instance, que nous leur fesissions faire adrechement et amendement convenables de plusieurs meffais, transgressions et injures, pertes et damages, quil disoient iestre fais et perpetrez a eaus, leur dite eglise et cheaus de leur ville de Poperinghes, par cheaus de nostre ville d'Ypre, par plusieurs fois et en plusieurs manieres, tant en maisons ardoir, en gens tuweir, comme en faisant prejudice et injure a ledite eglise saint Bertin, et ensi en amennuysant le mueble, rente et hiritage dycelle eglise, ensi que che et plusieurs autres chozes, en le demande desdis religieux sour che faite, et a nous de par eaus baillie, pour cheaus de nostredite ville d'Ypre contraindre a che faire amender, plus plainement apparoint; et nous a ledite requeste desdis religieux eussions assigne journee pardevant nous a cheaus de nostredite ville d'Ypre, pour respondre a nous a ledite demande des religieux dessusdis, et pour proceder sour che, ensi comme de droit et de raison seroit a proceder. Et cil de nostredite ville d'Ypre eussent le response de par eaus faite sour ledite demande, avons baillie par escrit, et en apres, a le requeste de cheaus de nostredite ville d'Ypre, eussions assigne certaine journee as religieux et a cheaus de Poperinghes dessusdis, pour esteir a droit devant nous sour les demandes touchans les coses dessusdites et autres, que cil de nostredite ville disoient et entendoient a faire et a demander, par maniere de reconvencion, as religieux et a cheaus de Poperinghes devantdis. Nous, considerans le debat et descord meut entre lesdites parties, desirans mettre et norir pais entre eaus et tous nos subgez, enissons priet et requis pour bien de pais as meismes parties, kil des dessusdites demandes et de tous debas, descors, contens, meffais et rankunes, fust en gens tuweir, en maisons ardoir, ou autrement en quelconque maniere que ce fust, qui ont este, sont ou puent iestre entre eaus jusques aujourduy, soient cil de nostredite ville d'Ypre ou les singuleres personnes dycelle, encontre les religieux ou ceaus de Poperinghes devantdis, ou les meismes religieux ou cil de Poperinghes en-

Poperinghes devantdis, ou les meismes religieux ou cil de Poperinghes encontre ceaus de nostre ville dYppre, ou les singuleres personnes dycelle, soit conjointement ou devizement, et especialement et closement de toutes demandes et calainges et de toutes autres choses queiles que elles soient, que les devantdites parties porroient du tans passe demander lun a lautre en quelconque maniere que ce fust, se vausissent comporter, de haut et de bas et du tout en tout en nostre dit et ordenanche, et les devantdites parties, cest a savoir monsigneur Henri . . . , abbes et sire Jehans Canne, moines et procureurs de ledite eglise de saint Bertin, pour lesdis religieux et en leur nom, a che faire soffissamment fondeis, sire Jehans de le Clite advoe, Denis Wildegans conselgier, et maistre Jehan Berengier, clerc de nostredite ville dYppre, pour ceaus de nostre meisme ville

23

et en leur nom, Jehans de le Wedde, Lambers de Provendes, Jakemes Selm et Jakemes le Griet, pour ceaus de Poperinghes et en leur nom, procureurs a che faire de par les dessusdis soffissamment fondez et commis, eussent compromis de toutes les choses dessusdites, en le maniere comme dit est, et a nostredite priere et requeste, en nostre dit et ordenance. Nous, eu deliberacion et avis par nous et nostre conseilg sour toutes les choses dessusdites et cascune dycelle, considere le tans des rebellions et esmeutes, qui ont este en nostre pais de Flandres, et toutes autres choses, qui a che sont a considerer, disons, prononchons et ordenons, iestre et demourer a perpetuite boine et ferme pais entre les dessusdites parties, et maient entre ceaus de nostre ville dYppre et les singuleres personnes dycelle et ceaus de Poperinghes dessusdis et les singuleres personnes, et cil de Poperinghes et les singuleres personnes encontre eaus, de toutes les choses dessus ecrites et cascune dicellez et de ce que en puet dependre. Et sil avenist, que ja ne avienge, que ledite pais ne fust tenue en le maniere comme dit est, ou enfrainte ou encontre icelle fait en aucune maniere, celle ville desdites deus villes, qui ledite pais ne tenroit ou enfraindroit, ou feroit al encontre en quelque maniere que ce fust, ou mefferoit lune a lautre en aucune maniere, pour la cause et occoision des choses dessusdites ou daucune dycelles, kerroit en une paine et amende de siis mille livres parisis, a paier de che deus mille livres parisis a monsigneur le evesque de Therewane, deus mille livres parisis a nous et deus mille livres parisis a ycelle ville des deus, qui ledite pais tenroit, et sour lequele ycelle pais seroit enfrainte. Et chieus ou chil, que ledite pais enfraindroit ou enfrainderoient, iche faisant pour le cause et le occoision des choses dessusdites ou daucune dycellez, seroit corrigiet selonc le loy et le custume du lieu, en le maniere comme il appartendrait, comme briseur de pais. Et est nostre entente et ensi le disons et declarons, que comment que aucune ou aucunes singuleres personnes ou linage ou linages, tant de nostredite ville dYppre comme de Poperinghes, enfrainsist ou enfrainsissent

nostredite ville dYppre comme de Poperinghes, enfrainsist ou enfrainsissent le dessusdite pais, ou fesist ou fesissent en aucune maniere encontre icelle, le paine ne amende des siis mille livres dessusdites ne seroit pour ce nulement fourfaite ne encourrue. Mais se li cors de nostredite ville dYppre, ou le plus grande ou le plus forte partie dicelle, issist nostre meisme ville dYppre, a son de clokes, a bannieres desploies, et alaissent sour cheaus de Poperinghes, et combatissent a eaus ou arzissent icelle ville, ou communement desreubaissent, sauve che que ce ne fust de nostre commant, ou cil de Poperinghes ou le plus grande ou le plus forte partie deaus, ississent de Poperinghes, en autele maniere, et alaissent vers Yppre, et combatissent a eaus, ou arzissent icelle ville, ou communement desreubaissent, a dont et en tel maniere seroit ledite paine et amende fourfaite et encourrue et en nule maniere autrement. Et ensi le disons et prononchons, que del injure, que cil de nostredite ville dYppre

ou les singuleres personnes dycelle puent avoir fait, en le occoison des choses dessusdites, ou aucune dycelles ou autrement en tans passe, a le eglise, labbe et le couvent de saint Bertin dessusdis, prieront ludit procureurs de nostredite ville, el nom dycelle et des singuleres personnes dycelle, as devantdis abbe et procureurs de le eglise et couvent devantdis, el nom dycelle eglise et du couvent, que che, que il ou aucun deaus as choses dessusdites ou aucune dycelles leur puent avoir meffait, faisant prejudice a eaus en aucune maniere, il leur voillent pardonner el nom dessusdit. Likel procureurs a nostre requeste iche el nom dessusdit en autel maniere firent. Likel abbes et procureurs, el nom deaus, de ledite eglise et du couvent saint Bertin, pour eaus et leur successeurs, pardonnerent simplement et du tout en tout, a le priere de nous et des procureurs de nostredite ville dessusdis, faite comme dit est, toute le injure, et tout che, que tout cil de nostredite ville dYppre ou les singuleres personnes dycelle ont ou puent es choses dessus escriptes ou aucune dicelles, ou autrement en quelconque maniere que che fust, avoir fait ou mespris du tans passe a le eglise, labbe et le couvent saint Bertin dessusdis, et a ceaus de Poperinghes, sans ent a ceaus de nostre meisme ville dYppre ou as singuleres personnes dycelle jamais en tans avenir rien demander ou calengier par eaus ne par autrui. Et ensi pour che, que ledite eglise saint Bertin a ou puet avoir encourru aucuns cous, frais, pertes et damages, en loccoison des choses dessusdites ou daucune dycelles par cheaus de nostredite ville ou les singuleres personnes dycelle, volons et a che faire commettons nostre ame vallet Josse de Heimsrode, ke il de che enquierch de par nous et en nostre nom, et che quil en trouvera par seditte enqueste, nous raport che foyalement, par quoy nous en puissons dire et ordeneir che que boin et raison nous samblera. Et parmi nostre present dit et ordenance disons et volons, que les dessusdites parties soient et demeurent a tous jours mais en boine pais et en tranquillite, et aussi boin ami, comme il furent onkes en tans passe, et especialment cil de nostredite ville dYppre et les singuleres personnes dycelle a ceaus de Poperinghes et as singuleres personnes, et cil de Poperinghes et les singuleres personnes

et as singulieres personnes, et cu de Poperinghes et les singulieres personnes a ceaus de nostredite ville d'Ypre et as singulieres personnes dycelle, sans jamais faire ne venir al encontre, sour le paine et amende dessusdite a four-faire et encouure en le maniere comme dessus est dit. Et sil avenist, que aucune cose fust obscur en ces lettres, par quoy aucun debat en porroit naistre entre lesdites parties, ou quil eust en aucune maniere mestier de interpretation ou declaracion en tans avenir, nous Loys, contes dessusdis, retenons de ce le interpretation et declaracion vers nous et nos successeurs contes de Flandres. En tesmoignage de ce nous Loys, coens dessusnommez, avons mis no seel a ces presentes lettres. Et nous Henris, par le soufranche de Dieu, abbes, et Jehans Canne, moisnez et procureurs de saint Bertin dessus nomme, pour nous, nodite

eglise et le couvent dycelle et nodite ville de Poperinghes, en tant quil nous touke; et nous Jehans de le Clite advoez, Denis Wildegans, conselliers, et Jehans Berengiers, clers de ledite ville d'Ypre, comme procureurs dessusdit; et nous Jehans de le Wedde, Lambers de Provendes, Jakemes Selm et Jakemes le Griet, comme procureurs de Poperinghes, ou nom desdites ville, pour elles et les singulieres personnes dycelles, tenons, loons et approvons le dit et lordenanche de no treschier et ame singneur monsingneur Loy conte dessusnomme iestre boins, justes et loyaus, et les promettons ou nom dessusdit a tenir par nous et nos successeurs de point en point a tous jours perpetuelement, sans jamais dire, faire, ne venir al encontre. Et pour chou que lidite ville de Poperinghes na mie propre seel, nous, Simons Malin, Henris Bette, Lambers Godewin, Willaumes Diedeman et Lambers Melis, eschevin; et Willaumes le Grave, Mainfroit Wyd, Willaumes Buxorere, Brixis le Dammere et Jakemes du Broec, corrier de ledite ville de Poperinghes, prions et supplions a no treschier et ame singneur monsingneur labbe de saint Bertin devantaommeit, que il voille mettre son saiel a ces presentes lettres en confirmant les nostres. Et nous Henris, par le soufrance de Dieu abbes devantdis, a le priere desdis eschevins et corriers de nodite ville de Poperinghes, avons mis no seel a ces presentes lettres. Et ensi nous, abbes et couvens dessusnomme, pour ce que nous volons toutes les coses dessusdites et cascune dycelles iestre bien et fermement aperpetuite tenu en le maniere dessus escrite, en tant comme il nous touke, ou nodite eglise, ou puet ou porra touchier en tans avenir, avons nous, pour nous et nos successeurs, a ces presentes lettres mis nos seaus. Et nous, advoe et eschevin de ledite ville d'Ypre, pour nous et pour le communité de ledite ville d'Ypre et les singulieres personnes dycelli, avons fait mettre le seel de le devantdite ville d'Ypre a ces presentes lettres. Et ensement nous, eschevin et corrier de Poperinghes devantanomme, pour nous, ledite ville de Poperinghes et les singulieres personnes dycelli, avons mis nos seaus a ces presentes lettres, en tesmoignage de coses dessusdites. Che fu faite etc (4).

Uit het Jaerboek van Korrijk leren we over het jaar 1345 het volgende:

Vlaenderen nu in dry gouvernementen verdeeld zynde, Artevelde besloot met den koning van Engeland, dat onzen graef aen den gemelden koning Eduard manschap zoude zweeren of dat men hem van zyn graefschap zoude onterft hebben en den zoon van den koning Eduard als graef erkennen, **ten welken eynde Artevelde binnen Gend met een lyfwagt van 500 mannen, die den koning van Engeland hem gegeven had, gekomen was, wiens groot gezag en opgeblaezene verwaendheyd de Genternaers niet konnende verdraegen, hebben zy hem op den 17 julius bye enen oploop in zyn huys vermoord, waerom den Koning Eduard zwoer deze dood te zullen vreken.**

De macht van de drie steden blijft groot en in 1346 gaan ze op heroveringtocht in het huidige Frans Vlaanderen.

De Gentenaers met de andere Vlaemingen erneemen veele plaetzen in Frans Vlaanderen ontrent sint Venant, zy belegeren **Bethune**, welke stad door Roland van Pycke en dry andere ridders voor den koning Philippus wel verdedigd wordt;

't beleg word opgebroken wanneer zy verneemen dat er eenen grooten slag tusschen de twee koningen aenstaende is, en zy vertrekken naer den kant van **Duynkerke**, om deeze streeke in geval van nederlage te dekken.

Op den 26 augustus is den berugten **veldslag van Crecy** by Abbeville in Picardien voorgevallen **tusschen de Fransche en de Engelsche**, **alwaer onzen graef gedood en zyn lichaam gevonden wierd in eenen gragt tusschen het lis.**

Grecy

De slag van Crecy op 26 augustus 1346 was voor de Engelsen een grote overwinning. De Fransen die tot 15 maal in stormloop op de Engelse troepen afstormden werden omzeggens totaal afgeslacht. Daarbij werd voor het eerst kanonnen op het slagveld ingezet. De gevechten eindigden pas op de 28ste augustus toen ook een aantal ter hulp gesnelde gemeentelijke milities werden afgeslacht. Hierdoor gesterkt trok het Engelse leger langs de kust, verwoeste de buitenwijken van Bonen, brandde Wissant plat en trok naar Cales. Deze stad hield lang stand en werd pas ingenomen op 4 augustus 1347. Cales was een Engelse stad geworden.

*Door het overlijden van Lodewijk van Nevers, die van af nu Lodewijk van Crecy genoemd werd kregen we een nieuwe graaf, Lodewijks zestienjarige zoon **Lodewijk van Male**. Hij wachtte niet lang om naar Vlaanderen te komen.*

Op den 7 september, den graaf Lodewyk van Male komt naer Vlaenderen uyt Vrankryk, ten verzoeke der steden van Gend, Brugge en Iper, alwaer hy als graef, op zekere voorwaerden, ontfangen word by expresse beveelen van den koning Eduard van Engeland. Hy deed vervolgens eerst zynen intrede tot Kortryk en ging vandaer naer Iper, Brugge en Gend, wordende hem overal veele geschenken gegeven en den eed van getrouwigheyd gedaen. Hy vergeeft alle de misdaeden wegens de voorgaende beroerten.

*Onze jonge graaf werd door de drie steden 'dood geknuffeld'. Zijn eerste 'beleidsdaad' tegenover Poperinge trok op niet veel. **Op de 3de december 1346** keurde hij het oordeel dat tegen de Poperingenaars gemaakt was geworden, goed. (Editie De Pauw).*

Lodewijc, grave van Vlaendre, van Nevers ende van Rethel, doen te wetene allen denghene die dese lettren zullen zien of horen lezen,
Dat voor ons ende voor onsen raed quamen in propren personen up den derden dagh van decembre in onse camere te Oudenaerde, int jaer ons heren dat men creef M CCC sesse ende vertich

Gillis de Payere, als scepene van den dorpe van Poperignhe,

Jan vander Wedden, als corrier,

Jan Melis, Jacob Dolfin ende Jan Geraerd, over tcommun vanden vorseide dorp van Poperinghe,

verzoekende ende begherende met nerenste na de vorme van den verbinden dat de goede lieden van onser stede van Ypre up de goede lieden van de dorp van Poperinghen vorseid sprekende ende beseghelt hebben,

dat wij diezelve verbinde ende beseghelte up de vorseide goede lieden ende commun van Poperinghen zouden willen approberen ende confermeren met onsen zeghele uthanghende, dwelk wij ghereed zullen zijn te doene, zo welken tijden dat onzen zeghel vulmaect zal wezen, zonder meer moeyenessen van den goeden lieden van Poperinghe vorseid, behoudende altoos in allen saken onser heerlicheiden ende onsen rechten.

Ghegheven up den dach ende tajer vorschreven onder den zeghel van onsen lieven ende ghetrauwen rudder ende raed, den here van Hallewine, bi ghebrec van den onsen

Par monseigneur le conte le relation de tout le conseil

Lodewyc van Male – 1330 – 1384 – werd graaf van Vlaanderen van 1346 tot 1384. Hij was enig kind en opvolger van Lodwijk I uit het huis Dampierre en van Margaretha van Frankrijk. Na de slag bij Crecy waar hij streed voor Filips VI van Frankrijk en waarin hij ernstige verwondingen opliep, verbleef hij tot november 1346 op het kasteel van de hertog van Brabant te Tervueren. De weversgilden, die in de Vlaamse steden de feitelijke macht in handen hadden, dwongen hem ertoe

koning Eduard III van Engeland als suzerain te erkennen en zich te verloven met diens dochter Isabella. Dat gebeurde te Sint Winoksbergen in maart 1347.

Op aanraden van koning van Frankrijk en met de steun van paus Clemens VI en van hertog Jan III van Brabant verbrak Lodewijk zijn verloving en vluchtte in april 1347 naar Frankrijk. Reeds op 1 juli 1347 had te Tervuren zijn verloving plaats met Margaretha, dochter van Jan III van Brabant met wie hij kort daarna in het huwelijk trad te Vilvoorde. (1350-1405).

Ondanks dit huwelijk had Lodewijk tientallen bastaardkinderen.

Nadat hij met Eduard III van Engeland tot een vergelijk was gekomen, kon hij in 1349 terugkeren naar Vlaanderen en zijn vader opvolgen.

Filip Hooghe *schrijft*:

Intussen was de Vlaamse bevolking oorlogsmoe geworden en liepen al gauw verscheidene steden over naar de grafelijke partij. Enkel Gent en Ieper bleven over: de

opstandelingen in deze steden eisten waarborg van amnestie en eerbiediging van hun stedelijke privileges. De Ieperlingen voelden nochtans vlug aan dat de graaf uit ander hout gesneden was dan zijn vader. Deze zette immers een rigoureuze repressie in tegen de opstandelingen wat dan weer zijn voordelen had voor de Poperingenaars.

Filip Hooghe

geconcentreerd aan het werk...